

SATE DISPĂRUTE DIN ÎMPREJURIMILE TÎRGOVIȘTEI (SECOLELE XVII—XVIII)

Dr. Mihai Oproiu

Avînd o așezare favorabilă, la întrepătrunderea zonelor de deal cu cele de cîmpie, unde se apropie apele Ialomiței și Dîmboviței și pe unde treceau vechi drumuri comerciale, Tîrgoviștea s-a afirmat încă de timpuriu ca un important loc de schimb, angrenînd la o intensă viață economică și celelalte așezări din jur.

Un climat plăcut „unul dintre cele mai favorabile diin țară”¹ a permis ca în jurul orașului să apară încă de timpuriu numeroase așezări, întemeiate statornic, care se pot urmări cu ușurință în documnetele vremii.²

Totuși, către sfîrșitul primei jumătăți a secolului al XVII-lea așezările din jurul Tîrgoviștei au suferit transformări, primind caracteristici noi. În timp ce unele așezări deveneau statornice și bine întemeiate, altele dispăreau, fenomen ce se poate urmări pînă către sfîrșitul secolului al XVIII-lea.

Dispariția unor vechi așezări din jurul reședinței voievodale nu reprezintă un fenomen întîmplător, ci o caracteristică specifică acestei perioade. Cauzele sînt cu siguranță multiple, unele din ele rămînînd nedescoperite. Credem că este vorba, pe de o parte de decăderea importanțului drum comercial care impusese Tîrgoviștea ca principală reședință domnească, acum în decădere, și care solicita eforturi economice deosebite. Pe de altă parte se produc unele regrupări în cadrul unor așezări datorate inițiativei proprietarilor, care în funcție de situația imediată au pus bazele unei noi așezări sau au realizat o grupare a unora mai vechi.

Se desprinde cu claritate și faptul că în general pentru Tîrgoviște se produce un fenomen de involuție. În secolele al XV-lea și al XVII-lea așezările din împrejurimi erau foarte numeroase și în continuă creștere. Este fondată (rînd pe rînd) o adevărată salbă de mănăstiri care s-au înmulțit cu scurgerea timpului, fiind în situația de a fi incluse în perimetrul orașului. În secolul al XVI-lea săpăturile arheologice au scos la iveală un cartier al Tîrgoviștei situat dincolo de rîul Ialomița către poalele mănăstirii Dealu.

Din păcate însă, în momentul cînd Tîrgoviștea a cunoscut cea mai mare dezvoltare, cu o populație densă și numreoașă, care solicita la o in-

---

1. Tîrgoviște, file de monografie, Tîrgoviște, 1977, p. 3.

2. Ibidem.

tensă activitate economică și împrejurimile, prosperitatea a fost frînată de mai multe calamități și măsuri administrative, la care s-a adăugat și decăderea vechiului drum comercial al Brașovului.

Strămutarea reședinței la București, după 1660 și retragerea populației active, meșteșugari și negustori, mari boieri și slujitori, lingă domnie, au făcut să se încetinească și chiar să dispară factorii care au declanșat o adevărată explozie demografică fără precedent în istoria Țării Românești.

În felul acesta, în loc să asistăm în continuare la o concentrare a populației care ar fi permis transformarea Tirgoviștei într-un mare oraș prin cuprinderea așezărilor și mănăstirilor din apropiere, observăm cu ușurință cum sporirea caracterului agrar al orașului a dus la scăderea importanței acestor așezări cu pronunțat caracter agrar.

Era normal să se producă o anumită scădere a populației din așezările din jur, regrupări și în unele cazuri dispariția lentă a acestora urmate și de pierderea toponimului.

Ne propunem în articolul de față, să analizăm principalele așezări sătești din împrejurimile orașului care au dispărut în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea.

BĂRBĂTEȘTI

În cursul secolului al XVII-lea satul Bărbătești era bine cunoscut, situat în jurul orașului, între Săteni și Doicești, aflindu-se în proprietatea urmașilor lui Mogoe paharnicul, menționați de documente cu prilejul vânzărilor și a hotărniciiilor.³ Stoichiță postelnicul, unul din fiii lui Mogoe, a avut mulți fii, Nan, Ștefan, Hrizea și Parasco, cei ce au îndeplinit diferite funcții în aparatul feudal, fiind cunoscuți prin faptul că-și desemnau obirșia prin numele de „ot Bărbătești“.⁴

Din motive pe care nu le cunoaștem, urmașii altui fiu al lui Mogoe, Tănase a vîndut „casa... din Bărbătești, cu siliște, cu pometul“, iar apoi vânzările s-au înmulțit.⁵

Între 1663—1655 Socol clucerul cumpăra o mare parte din sat, devenind unul dintre principalii stăpîni.⁶ De la 9 septembrie 1681 printre proprietarii din Bărbătești se număra și Matei Bălăceanu, care cumpăra de la Isac logofătul ot Bărbătești „o casă cu siliște în sat“, numărul noilor cumpărători crescînd în special dintre negustorii orășeni, cu preferință pentru vii.⁷

3. St. Greceanu, *Genealogii..*, I, p. 154 și Documente privind Istoria României, sec. XVII, vol. III, p. 579-582.

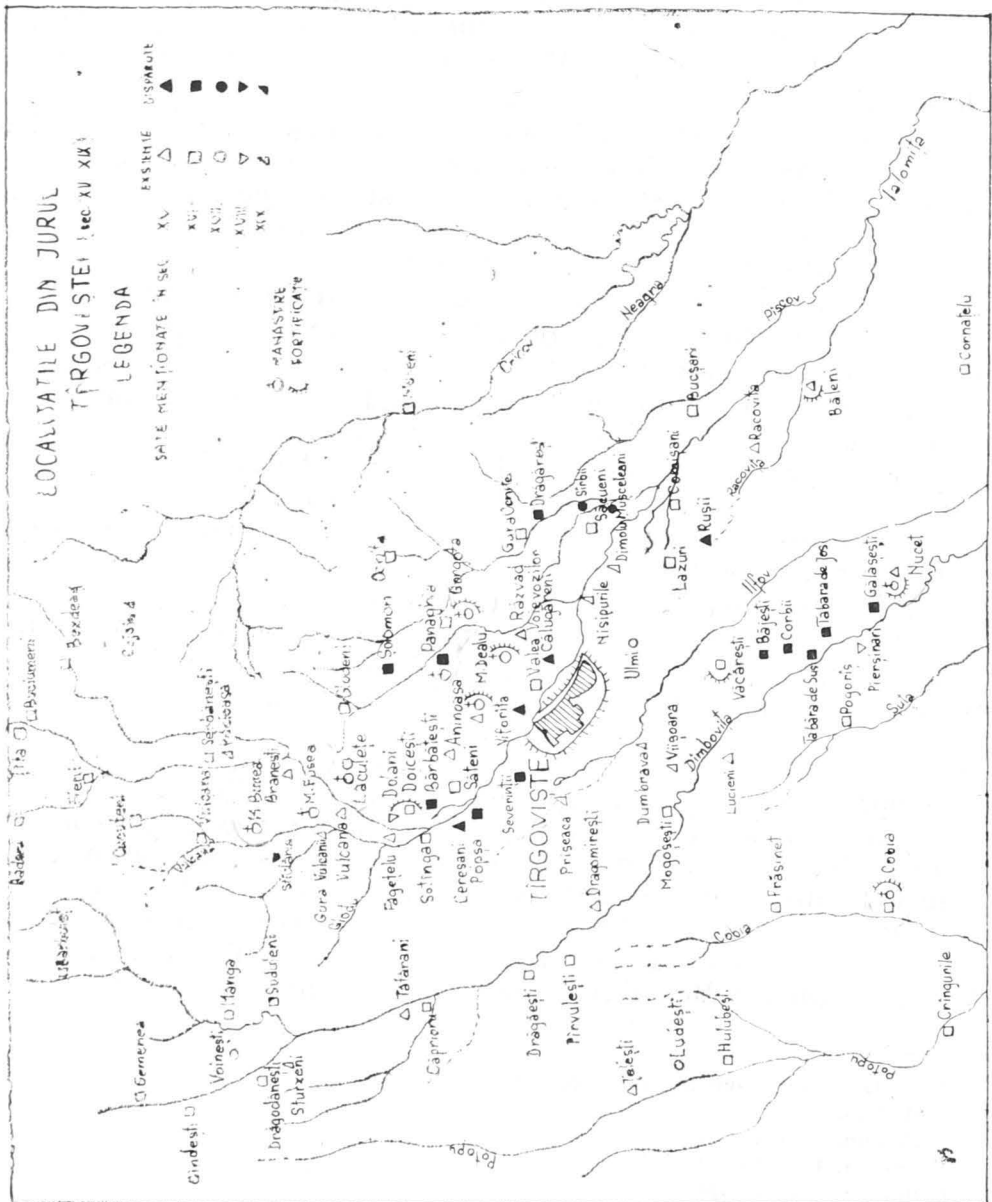
4. D.I.R., seria B, sec. XVII, vol. III, p. 579-582 și St. Greceanu, *op. cit.*, vol. II, p. 7.

5. Tănase fiul lui Neagoe, trebuie să fie cel care era amintit în pisania din 1802 menționat printre cei care zidiseră biserica din Săteni; R. Gloglovan, M. Oproiu, *op. cit.*, p. 239.

6. St. Greceanu, *op. cit.*, II, p. 17-18.

7. *Ibidem*, p. 19.

La 15 mai 1689, soțiile lui Parasco și Hrizea, rămase văduve, au continuat vânzările către Matei vătaful za aprozi Bălăceanu care a cum-părat „în sat în Bărbătești ce să zice în Joseni“ mai multe siliști, precum și altele în „gura Vălenilor... din puțul cu salcia pînă în hotarul Săteni-lor, pe drumul mocanilor pe sub deal și din vilceaua Comorii pînă în ho-tarul Sătenilor“, precum și „livezile din dealul Bărbăteștilor“.⁸ Alte cum-părături ale aceluiași au apropiat hotarul moșiei „pe lîngă hotarul Doiceș-tilor... în lung din țărmurile apii al iazului Ialomitei pînă în Toplici“.⁹

Localitățile din jurul Tîrgoviștei (sec. XV-XIX).

8. *Ibidem*, I, p. 154.

9. *Ibidem*, I, p. 155 ; vol. II, p. 19.

Această situație n-a durat mult, căci la 10 martie 1701, Matei Barbu Bălăceanu dădea lui Cornea Brăiloiu vel ban un hrisov în care arătau că „au căzut cu multă rugăminte de ne-au făcut bine... de ne-au dat bani gata 550“ punind „zalog la dumnealui satul Doiceștii i Bărbăteștii ce sînt din sus de Tîrgoviște... cu casele și pimnițele de piatră, cu rumânii cîți se afla, cu viile, cu marfă făcută gata și cu alte vaduri în apa Ialomii“.¹⁰

În toamna aceluiași an, 12 boieri s-au întîlnit „la zi și la soroc... acolo la sat la Bărbătești... împreună și cu sluga mării sale Spafiul vtori portar“. Aici au luat „seama pe amănuntul și le-au citit toate cărțile de moștenire și zapisele de cumpărătoare, cine ce au avut“, hotărnicind apoi cele două sate.¹¹

Pe 20 martie 1702, Matei Bălăceanu arăta că nu putuse plăti banii imprumutați și s-a rugat de Cornea Brăiloiu să primească stăpînirea asupra „moșiei Bărbătești... stinjeni 428“.¹² Peste un scurt răgaz, la 1 mai 1702, Cornea Brăiloiu vindea moșia cumpărată lui Constantin Brincoveanu, motivînd că nu avea ce face cu ea.¹³

Nu peste mult timp, Mihai sin Constantin Bărbătescu vindea moșie „în hotarul Bărbăteștilor stinjeni 87“ pe care o avea „de la părinți“ pentru că avea „supărare de către datornici“.¹⁴

Din hotărnicirile cunoscute se desprinde cu ușurință concluzia că Bărbăteștii se întindeau „din hotarul Sătenilor în sus pînă la hotarul Doiceștilor în jos“. Ajuns în stăpînirea lui Constantin Brincoveanu împreună cu satul Doicești, numele de Bărbătești a început să fie mai puțin folosit, apoi încetul cu încetul a desemnat în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea doar „moșia Bărbătești“.¹⁵

Cînd Maria Bărbăteasca își făcea testamentul la 3 mai 1803, lăsa proprietățile ei de „pe moșia Bărbătești... sfintei biserici la Doicești, unde m-oi îngropa“.¹⁶ În catagrafiile cunoscute din secolul al XIX-lea nu mai apare, apoi cu stingerea familiei, dispare și toponimul.

Călugăreni

Dispărut încă de la începutul secolului al XVIII-lea satul Călugăreni nu este prea bine cunoscut, existînd puține documente cunoscute care să se refere la acea așezare. La 1646 întîlnim singurul document care permite o localizare mai exactă, căci aflăm că moșia Călugăreni a mănăstirii Dealu se întindea „din apa Ialomitei d-a dreptul în gura văii Voivozii, tot pe cursa văii a Feții Dealului, cu toate viile pînă în hotarul Răzvadului și pînă în Blaj și pe unde vor fi hotarele vechi“.¹⁷

10. St. Greceanu, *Genealogii...*, I, p. 140-141.

11. *Ibidem*.

12. *Ibidem*, I, p. 142-143.

13. *Ibidem*, I, p. 144-145.

14. *Ibidem*, I, p. 144-145.

15. Vezi M. Oproiu, *Doiceștii în timpul lui Constantin Brincoveanu*, *Studia Valahica*, Tgv., 1970, p. 260-261.

16. St. Greceanu, *Genealogii...*, vol. II, p. 62.

17. Arh. St. Buc., ms. 217, f. 43-43 v.

Reiese că satul era situat în partea de sud-est a Tîrgoviștei, pe malul stîng al Ialomiței, unde se cunoaște o veche așezare medievală.¹⁸

Locuitori ai satului se întîlneau încă în iunie 1702 pentru ca apoi să dispară. Probabil așezarea s-a tras spre Mahala, viitoarea Valea Voievozilor, grupîndu-se acolo din cauza bisericii.

Cireșani

Menționat încă din secolul al XV-lea, Cireșanii se pot localiza cu prilejul unei hotărnicii din 20 aprilie 1644 cînd reiese că era situat în apropierea satelor Popșa și Săteni.¹⁹

De-abia la începutul secolului al XVIII-lea a fost amintit din nou, cînd Cîrstea sin Drăghici ot Săteni arăta că a vîndut vărului său Cozma ot Săteni „partea... de moșie din Cireșani“, care „această moșie iaste din hotarul Dealului din nuc în jos“, moșia vîndută mergînd din „lungul moșii din apa Ialomiții pînă în valea Radului“.²⁰

Începînd din august 1713, partea din Cireșani ce aparținea lui David sin Nica a ajuns în stăpînirea lui Tudoran întîmplîndu-se ca acesta să cază la multă lipsă“.²¹

La 14 septembrie 1715 constatînd că între Tudoran și egumenul mănăstirii Dealu era „multă pricină și gîlceavă între dînșii și pentru moșia Cireșani“ trimite 12 boieri hotarnici, iar cu această ocazie aflăm că „s-a tras moșia din Cireșani în lat la căpătiul despre Ialomiță“, găsindu-se „funii 113, funia de stînjeni 10“.²² Cu această ocazie aflăm că „s-a tras moșia la capătul despre Mierea și s-au găsit funii 127, funia de stînjeni 10 și merge lungul moșii din apa Ialomiții pînă în coasta Mierii“.²³

În secolul al XVIII-lea sub acest nume se desemna o moșie, fiind situat, „den sus de Popșa“,²⁴ pentru aceasta izbucnind procese îndelungate între egumenii mănăstirii Dealu și urmașii boierilor din Săteni.²⁵ Spre sfîrșitul secolului toponimul își pierde semnificația și va dispărea.²⁶

Corbii de lîngă Văcărești

În apropierea Văcăreștilor, boierii cu același nume au stăpînit „ocine în Corbi“. Cînd Negoită Văcărescu vindea lui Ivan clucerul Lăzăreanul din moșiile sale, Corbii se număra printre ele.

18. Informația despre această siliște ne-a dat-o Eremia Alexandru, profesor de biologie la Valea Voievozilor, care elev fiind, a efectuat săpături în vechea vatră a satului, împreună cu Radu Gioglovan, fără să localizeze însă aici Călugărenii.

19. Arh. St. Buc., ms. 217, f. 59-60.

20. *Ibidem*, ms. 462, f. 93.

21. *Ibidem*, ms. 217, f. 62-63 v.

22. *Ibidem*, f. 65- v - 66. Reiese că Cireșanii cuprindea ca întindere și actuala vatră a satului Teiș.

24. *Ibidem*, ms. 462, f. 93 v - 94.

25. Pentru a-și demonstra drepturile se folosesc și documentele „scrise cu meș-teșug“. Arh. St. Buc., ms. 134, f. 49-49 v.

26. Arh. St. Buc., ms. 162, f. 95-96-97.

La 1678, aflăm că moșia se întindea „din hotarul de sus al Corbilor, pînă în hotarul de jos al Băjăștilor“, subliniindu-se că spre nord moșia era cunoscută sub numele de Corbi. Alte documente vin să aducă completări, precizîndu-se faptul că satul Corbi era „lingă Văcărești“.

Se poate observa cu ușurință că după 1700 satul nu mai apare menționat în documente. Începînd din 1720 se vorbea însă de biserica lui Ianache și de cea a lui Ivan Văcărescu, folosindu-se și numele de Văcăreștii din Vale și Văcăreștii din Deal.

Credem că în perioada domniei lui Constantin Brîncoveanu, cînd Ianache Văcărescu ridicase „din pajște“ o nouă biserică, se preferă toponimul de Văcăreștii de Sus în locul celui de Corbi, care dispare fiind înlocuit cu altul nou, apoi uitat.

Panaghia

La sfîrșitul secolului al XVI-lea Udrea Băleanu a construit o nouă mănăstire în salba din jurul orașului. Cunoscută sub numele de „Panaghia“, avînd „hramul cinstitei Uspenii a născătoarei de dumnezeu“,²⁷ cînd „a pierit Udrea banul de sabie în zilele lui Simion voevod“, acesta „a strigat... cu glas tare că aceste mai sus spuse sate și dedine să fie toate ale sfintei mănăstiri“ hotărînd ca „să nu aibă amestec nimeni dintre rudele lui“.²⁸

Înmormintat apoi „la sfînta mănăstire“,²⁹ Udrea Băleanu întărise mănăstirii ocine în satele Ghizdoveții, Podeni și Cîmpeni Luciani, Berciugoul, Boldorești, Cîrsticea, Lușșanul Culcatii, Racovița, Mătieleștii, Fundenii, Săcuenii și altele.³⁰

În perioada următoare, călugării de aici s-au dovedit buni gospodari, făcînd heleștee, numite ale Panaghiei,³¹ interesîndu-se de a face schimb „cu cej de la Gorgota“ dînd mai multe obiecte de preț „pentru curături“ lingă sfînta mănăstire Panaghia, din Vilcana de Sus pînă în cea de Jos.

În cursul secolului al XVII-lea, călugării s-au interesat îndeaproape de hotarele moșiilor situate în apropierea mănăstirii, purtînd procese de durată. În jurul mănăstirii, sau poate exista încă din perioada anterioară, s-a format un sat, inclus azi în comuna Glodeni.

Popșa

La începutul secolului al XVII-lea Popșa era încă un sat bine cunoscut, situat la nord de Tîrgoviște, lingă Săteni și Cireșani, pe malul stîng al Ialomiței, aparținînd mănăstirii Dealu. Situat în apropierea mă-

27. D.I.R., seria B, sec. XVII, vol. III, p. 147-159.

28. *Ibidem*.

29. *Ibidem*.

30. *Ibidem*.

31. Arh. St. Buc., ms. 457, f. 144-145. La 21 mai 1692 mănăstirea Panaghia era închinată mănăstirii Nucet, boierii Băleni „văzînd ei că au venit mănăstirea Panaghia la scădere“, iar ei „fiînd ctitori și mănăstirii Nucet“, ms. 457, f. 44-45 v.

năstirii la cererea stăruitoare a egumenului Matei al Mirelor, Radu Mihnea scutea satul de toate dările la 27 ianuarie 1615, hotărînd ca să lucreze pentru mănăstire, a cărei biserică și chilii fuseseră stricate de către păgîni.³²

La 13 iunie 1629, Alexandru Iliăș întărea mănăstirii, grădina cu via și casele din sat, ceea ce ne determină să credem că mănăstirea avea o gospodărie mare în cuprinsul proprietăților sale de acolo.³³

Fostul sat Popșa se poate localiza cu ușurință, căci din documentul de la 20 aprilie 1644 aflăm că Vintilă postelnicu lăsa fiicelor sale „moșia... în Săteni, în siliște, în cîmp, în pădure, în apă și peste apă în Popșa“, ceea ce reiese că satul se afla acum în dreptul Sătenilor însă „peste apa Ialomiței“.³⁴

Reiese că Popșa nu se afla numai în stăpînirea mănăstirii Dealu, părțile de lingă apă fiind în stăpînirea boierilor de la Săteni. În perioada următoare strănepoții lui Vintilă postelnicul au renunțat la proprietățile din Popșa. În 1712 David sin Nica vindea o parte „de moșie de stînjeni 125“ pe care o vindea către Tudoran,³⁵ vînzările continuînd către egumenul Ioasaf al mănăstirii Dealu care ucumpăra „80 stînjeni pã bani treizeci și trei... moșia la Popșa însă din sus să hotărăște cu moșia mănăstirii Dealului și din jos... cu moșia mănăstirii Stelii“.³⁶

Începînd cu anul 1739 între Tudoran din Săteni și mănăstirea Dealu a început un mare proces. Se arăta că „avînd... moșie alătura... fost s-au sculat părintele Ilarion egumenul de i-au... împresurat moșia acum patru ani luînd tot venitul moșii“. Tudoran neputînd îngădui situația s-a plîns la divan, egumenul mănăstirii fiind obligat „să-i îndeplinească de la dînsul tot venitul“.³⁷

Neînțelegerile pentru Popșa au continuat ani în șir, căutîndu-se vechile semne ale moșii cu cărți de blestem scrise de mitropolit.³⁸ Încevîndu-se cu moșia Severinu a mănăstirii Stelea, la 27 septembrie, mitropolitul țării porunca mai multor orășeni să aleagă și să ajute la hotărnicia celor două moșii.³⁹ Neînțelegerile au continuat pînă către sfîrșitul secolului al XVIII-lea, cînd Vlad Modolea se plîngea de încălcarea hotarului de către egumenul mănăstirii.⁴⁰ În toată perioada amintită se fac referiri la pămînturi și la „moșioară“, știrile despre existența unor „bordeie“ stăpînite de David și Sofica, fiind încă prezente.⁴¹

Se pare că satul nu mai exista, referirile din document făcîndu-se la ultimele case, sub toponimul de Popșa, desemnîndu-se decît moșia căci Vlad Modolea se spovedea la „popa Manul ot biserica lui Sfeti Di-

32. D.I.R., seria B, sec. XVII, I, p. 106 ; vol. II, p. 85-86, 296, 300-301.

33. D.R.H., seria B, sec. XVII, vol. XXII, p. 576-577.

34. Arh. St. Buc., ms. 217, f. 59-60. Și astăzi în Satul Nou inclus în raza satului Teiș, locurile dinspre apa Ialomiței se numesc „căminele de la Popșa“.

35. *Ibidem*, ms. 217, f. 63.

36. *Ibidem*, ms. 462, f. 98, 99.

37. Arh. St. Buc., Mănăstirea Dealu, XI, 23.

38. *Ibidem*, XXII/128, f. 64 ; ms. 462, f. 100-100 v.

39. Gh. Potra, op. cit., p. 739-740.

40. Arh. St. Buc., ms. 462, f. 108-108 v, 109 ; ms. 217, f. 72 v -75.

41. *Ibidem*, ms. 462, f. 100-100 v.

mitrie din Tîrgoviște“ și la „popa Ioan ot Săteni“.⁴²

La 8 august 1794 mănăstirea Dealu închiria un vad moară către Constantin Bică din oraș, lucru nerealizat.⁴³

Toponimul s-a păstrat pînă către mijlocul secolului al XIX-lea cînd egumenul mănăstirii Dealu construia un chioșc, apoi va fi amplificat de descrierea referitoare la vechea cetate de la Popșa.⁴⁴

Severinul

Menționat din secolul anterior, „Severinții de lîngă Tîrgoviște“⁴⁵ erau situați la nord, după cum pare să-l prezinte însă numele. În perioada următoare, Tîrgoviștea n-a permis ca satul aflat foarte aproape să cunoască o evoluție ascendentă, ci populația a fost atrasă către oraș. Ajuns în stăpînirea mănăstirii Stelea, Severinții sau Severinul reprezenta doar o simplă moșie ale căror hotare erau „pă din jos dii pri oraș...“ din „malul Ialomîții, din gura știută și acoloa trage hotaru drept la o brazd(ă), unde iaste în mal o piatră de cruce și de acoloa merge drept la Ihh(ov) pe cum merg și alte moșii“.⁴⁶ Către mijlocul secolului al XIX-lea moșia Severin a mănăstirii Stelea, era încă cunoscută tîrgoviștenilor,⁴⁷ pentru ca apoi să dispară.

Sticlăria

La 27 aprilie 1798 dintr-o poruncă a mitropolitului aflăm că pentru hotărnicia moșiei mitropoliei pre moșia boierilor Brănești, era solicitată participarea preotului Gheorghe din Sticlărie să participe „la cercetarea ce se face acolo în fața locului“ și împreună cu egumenul „a arăta aceia ce vei fi avînd știință“.⁴⁸

Toponimul se repeta și în 1798 cînd mitropolitul Dositei porunceă „a se descoperi semnele hotarălor vechi ale moșii“ schitului Vilcana făcînd „groaznică afurisenie asupra voastră locuitorilor din Brănești i din Vilcana și din Sticlăria ce să află lăcuind în Vilcânița ca să arate... seamele hotarălor vechi ale moșii Brăneștilor.“⁴⁹

Reiese că „Sticlăria “ sau „Sticlăreni“ se afla în apropiere de hotarul Brăneștilor fiind situată pe apa Vilcânița, avînd mai mulți locuitori, biserica „veche de zid“ deservită de un preot.⁵⁰

Pentru localizarea așezării ne folosim de hotărnicia celor 12 boieri care fuseseră trimiși la 17 septembrie 1740 „să aleagă și să hotărască moșia Vilcana“. Cu acest prilej se preciza că „la mijlocul moșii pă din

42. *Ibidem*, p. 108 v.

43. *Ibidem*, ms. 217, f. 85.

44. I.D. Petrescu. Tîrgoviște, *Cercetări istorice*, Bibl. Ac. R.S.R., ms. 3748, p. 16, 20-22.

45. D.I.R., B, sec. XVI, vol. IV, p. 463.

46. Arh. St. Buc., ms. 462, f. 100-100 v.

47. Fil. Arh. St. Dimbovița, *Primăria orașului Tîrgoviște*, d. 21/21840, f. 121.

48. Arh. St. Buc., ms. 158, f. 67.

49. *Ibidem*, ms. 134, f. 497.

50. A. Popescu-Runcu, *op. cit.*, p. 18.

jos dă schit și pă din sus satului și al sticlării cei vechi“.⁵¹ Ceea ce ne determină să credem că satul s-a format în strînsă legătură cu sticlăriile înființate de Matei Basarab, apoi de Constantin Brîncoveanu.

La începutul secolului al XIX-lea, așezarea mai avea încă 60 de case, dintre care 20 de țigani,⁵² pentru ca apoi să dispară, locuitorii preferînd să se tragă către pămînturile din jurul schitului Fusea.⁵³ Deși în 1833 se întîlnea Dobrița soția Radului de la Sticlărie⁵⁴, în catagrafia din 1838 nu mai reapare.

Șolomonul

Amintit în documente încă din perioada anterioară, „satul lui Solomon“⁵⁵ a rămas cunoscut în documente sub numele de „solomon“, mănăstirea Dealu fiind cea care strîngea „toată partea domnească de vinărici, va fi pe locul ei și moșia sfintei mănăstiri. Leon Tomșa încuraja la 1632 pe cei „cari vor săpa și vor tăia copaci în pădure merea“ hotărînd că „de vor face... pe moșia mănăstiri, ori satul Glodeni ori alți oameni“, să „fie în pace de vinăriciu“, căci se milostivise „de am ertat sfînta mănăstire Dealu de vinăriciu partea domnească de pe locul mănăstirii Dealu ce să zice „Solomon“.⁵⁶

În anul următor dania era întărită și de Matei Basarab încurajînd pe acei „oameni care vor săpa cu sapa și vor tăia copaci cu săcurea în pădure mereae, de vor face vii pe moșia mănăstirii Dealu, au satu Glodeni au alți oameni...“⁵⁷

Drepturile mănăstirii Dealu asupra Solomonului au fost păstrate,⁵⁸ în tot cursul secolului al XVII-lea și în cel următor. La 1 septembrie 1749 Grigore Ghica întărea mănăstirii să ia vinăriciul „din zece vedre de vin o vadră după obicei“ împreună cu pîrpărul hotărînd ca oamenii mănăstirii să meargă cu vinăricerii domnești făcînd „doao catastișă...“ și „să ia de o vadră de vin po bani patru și poclonul“.⁵⁹

Devenită o importantă zonă viticolă, se constată cum mănăstirea Dealu s-a preocupat îndeaproape pentru a obține confirmări ale vechilor

51. Arh. St. Buc., **Mitropolia Țării Românești**, L/32, Tradiția locului cunoaște și azi vechea siliște a acestui sat, resturile templei fiind aduse în preajma primului război mondial la biserica din Vulcana Pandele.

52. Al. Popescu-Runcu, *op. cit.*, p. 18.

53. Arh. St. Buc., **ms. 134**, f. 517.

54. Fil. Arh. St. D-vița, **Judecătoria Tirgoviște**, d. 7529/1933, f. 1.

55. Arh. St. Buc., **ms. 462**, f. 32 v - 33.

56. *Ibidem*, f. 34. Întărirea era confirmată și de Constantin Șerban după cum văzuse cărțile lui Leon vodă și ale lui Matei Basarab. Arh. St. Buc., **ms. 462**, f. 38 v-39. Tot așa proceda și Grigore Ghica acordînd egumenului Dionisie vinăriciul de pe moșia Mănăstirii Dealu de la Solomon care oameni vor săpa și vor tăia copacii cu săcurea în pădure mere de vor face vii... să fie în pace de vinăriciu“. Arh. St. Buc., **ms. 462**, f. 42-44.

57. Arh. St. Buc., **ms. 462**, f. 44-45.

58. G. Potra, *op. cit.*, p. 695-697. Confirmarea o făcea și Constantin Racoviță la 1 sept. 1753. *Ibidem*, p. 714-715.

59. La 15 martie se întărea din nou (Arh. St. Buc. **ms. 462**, f. 57-58), apoi de Scarlat Ghica la 1 apr. 1759 (me. 462, p. 60) și de Alex. Ipsilanti, **ms. 462**, f. 76-76 v.

privilegii, ele fiind reînnoite în toată perioada fanariotă.⁶⁰

Către sfârșitul secolului al XVIII-lea, satul începea să dispară, documentele referindu-se doar la „dealul Solomonului”.⁶¹

La începutul secolului al XIX-lea, în sat se mai întilnesc încă 60 de case, biserica era „veche de lemn”, dar în catagrafiile următoare nu mai apare menționat. Se pare că în această perioadă se produce o nouă regrupare, populația concentrându-se în satul Glodeni, aparținând tot mănăstirii Dealu, care la 1810 avea numai 28 sate și un preot, iar în 1831, se trecea de 100²⁶ ceea ce reprezintă o creștere prea rapidă în condiții normale.

Tabăra de sus și de jos

În domnia lui Radu Șerban se întărește pentru prima dată „slugii domnii sale Stan logofăt dă la Săvinești și feciorilor lui”, moșie „la Tabără, din partea Neagului jumătate și din partea vadului de moară și de pretutindenea” pe care acesta o cumpăraseră „de la jupîneasă Neagoslava, fata lui Neagoe din Tabăra”.⁶³ După prima mențiune, reiese din documentele următoare, că în cuprinsul moșiei erau mai mulți proprietari, ele fiind vindute⁶⁴ în diferite împrejurări. Din știrile fragmentare, aflăm că moșia cuprindea „cîmp și pădure” avînd în cuprinsul ei „vaduri de moartă”. Hotarul, deși sumar, precizează că se întindea „din apa Dimboviții pînă în valea Nucetului”. Cel care alcătua documentul era unul din proprietari „Stan cel bătrîn logofăt Săvescu”.⁶⁵

Vinzările vor continua dovedind că moșia avea însemnate resurse, dispunînd de „rumîni”.⁶⁶ Dintre proprietari, s-a remarcat Eremia logofăt care a cumpărat mai multe ocine, făcînd „două roți de moară în apa Dimboviței pe ocina lui care a cumpărat-o de la Vlaicul,⁶⁷ precum și iaz și zăgaz aflat „în fața morilor lui, în gura jazului din jos”.

Spre a doua jumătate a secolului al XVII-lea o parte din moșia Tabăra ajungea în proprietatea lui Sima și Mihai cupeț, ea fiind dată de zestre la căsătorie. Spre sfârșitul secolului, după ce reușise să se redrezeze financiar, Ianache Văcărescu vel agă cumpără de la mai mulți „moșie la Podul Taberii ot sud Dimbovița”. Din documentul de la 15 decembrie 1690 reiese că Ianache Văcărescu cumpăraseră și alte proprietăți „două funii de moșie... și cu vad de moară în apa Dimboviței”. Se cumpăra acum însă „funii patru cin(fac) stînjeni 300 din cîmp din pădure, din apă, cu nuci și cu alte pometuri ce s-ar afla pe aceste moșii, din si-

60. A. Popescu-Runcu, *op. cit.*, p. 18-20. Arh. St. Buc., *Catagrafii*, 12/1831, p. 75-78.

61. Gh. D. Florescu, D. Pleșia, *Condica Văcăreștilor*, în *Studii*, XIX, 1966, nr. 6, p. 974.

62. Măclucă cumpăra moșie, partea Radului și a lui Cîrstian, oricîtă se va alege, *Ibidem*, p. 974.

63. D.I.R., sec. XVII, vol. V, p. 54-55.

64. Gh. D. Florescu, D. Pleșia, *op. cit.*, p. 974.

65. D.I.R., sec. XVII, vol. IV, p. 283-284.

66. Gh. D. Florescu, D. Pleșia, *op. cit.*, p. 975.

67. *Ibidem*, p. 976-977.

liștea satului, cu tot venitul“.

Se preciza că hotarul „cît se va alege, care moșie este... din jos de hotarul Văcăreștilor și merge în lung din apa Dimboviții pînă în valea Nucetului“.⁶⁸

În aceeași zi vindeau și alți moșneni, dar de data aceasta „lui Ianache Văcărescu vel agă a frăține-său, lui Ivan vătaf“. Se arăta că „noaă trebuindu-ne bani și fiindu-ne aceste moșii de vînzare și mai căzîndu-se dumnealor a cumpăra, hotărîndu-să cu Tabăra dă sus care este pe lingă hotaru Văcăreștilor, fiind Tabăra dă sus cu tabăra de jos într-un hotar, merșerăm dă am tras această moșie Tabăra de Jos din hotarul Taberei de Sus. pînă în hotarul moșii..., care s-au făcut, preste tot această moșie de la Tabăra dă Jos funii 9 și stînjeni 16“.

Se preciza că în vînzare intra „și... siliștea satului, cu tot venitul du preste tot hotarul, însă moșie stearpă și fără de rumîni“.

În acest fel boierii Văcărești, în special Ianache, deveneau proprietari în Tabăra de Sus și de Jos, lărgind întinderea moșiei de baștină.

La 16 octombrie 1696, Catrina, femeia lui Gheorghe logofăt se tocmea cu Serafim „pentru stînjeni 240“ din moșia de la Tabăra, dar la 12 aprilie 1703 aflăm că mănăstirea cumpărînd „ocina ce să chiamă Podu Taberii... care iaste alătura cu moșia satului Văcăreștilor de la Cărstea neguțătoriu, însă stînjeni 700, fără de știrea dumnealui și Cărstii neguțătoriu încă i-au fost aciastă ocină de cumpărătoare de la Gheorghe logofăt“.

Știind că moșia se „trăgea de la moșii și strămoșii dumnealui și răsco, pîrînd dumnealui și toată moșia satului Taberii de Sus și de Jos“ de la moșnenii de acolo“.

Văzînd că nu are nici un venit, egumenul Ignatie, împreună cu tot soborul au hotărît să primească bani și pentru partea mănăstirii, „moșia mergînd den apa Dimboviții pînă în valea Nucetului, unde se împreună cu moșia Pogorășului“

Moșia a continuat să rămînă în stăpînirea familiei Văcărescu, în 1800 urmașii lui Ienăchiță aducînd sineturile moșiei.

---

68. G. Potra, *op. cit.*, p. 555-556.

